

Maatwerk bij Terugkeer

JAARVERSLAG 2010

Stichting Maatwerk bij Terugkeer
Goeman Borgesiuslaan 77
3515 ET Utrecht
Postbus 9769
3506 GT Utrecht
T: 030-7551580
F: 030-7551582
E: info@maatwerkbijterugkeer.nl
www.maatwerkbijterugkeer.nl

Inhoud

VOORWOORD	3
INLEIDING	4
MISSIE EN VISIE	5
BEHAALDE RESULTATEN	6
1. Zorgdragen voor adequate opvang in landen van herkomst	6
Nieuwe partnerrelaties	7
Voortzetting bestaande partnerrelaties	9
Conferentie Senegal	11
2. Faciliteren van zelfstandige terugkeer door te bemiddelen tussen hier en daar	13
3. Draagvlakversterking en voorlichtingsactiviteiten	14
Voorlichtingbijeenkomsten	14
Partnerweek	15
Vergaren en structureren van relevante kennis.....	15
4. Resultaatvolgsysteem	15
5. Beschikbaar maken van Nederlandse en Europese netwerken voor terugkeerders uit Nederland	15
Samenwerking Stichting Duurzame Terugkeer	15
European Reintegration Support Organisations (ERSO)	16
Relatie Nederlandse ontwikkelingsorganisaties	16
PROJECTEN	17
1. Stichting Duurzame Terugkeer	17
2. Terugkeer en reïntegratie van ongedocumenteerden	18
3. Beyond Borders	19
4. ERSO III Route West	20
5. Dreams – Stichting WereldWijd	20
ORGANISATIE EN BEHEER	21
1. Verzelfstandiging	21
2. Huisstijl en Public Relations	21
3. Bestuur	21
4. Personeel	22
FINANCIEEL VERSLAG	24

VOORWOORD

Het jaar dat achter ons ligt, heeft laten zien dat Maatwerk bij Terugkeer een belangrijke rol vervult bij de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerden. De stijgende lijn aan aanvragen en de contacten die blijven bestaan, ook lang na terugkeer, laten zien dat deze mensen met behulp van Maatwerk bij Terugkeer in staat zijn een duurzame toekomst op te bouwen in hun eigen land.

Voor migranten betekent Maatwerk bij Terugkeer een waardige manier van remigratie. Voor een inkomen dat hij of zij zelf kan verwerven en daarmee ook een bijdrage die hij of zij kan leveren aan de lokale (kennis-)economie.

Het mondiale netwerk van Maatwerk bij Terugkeer is in 2010 sterk gegroeid: zowel in de landen van herkomst met lokale partners, als in Europees verband met gelijkgestemde organisaties die zich inzetten voor vrijwillige en duurzame terugkeer. Op Europees niveau liet Maatwerk bij Terugkeer in 2010 zien een voortrekkersrol te kunnen vervullen en samenwerkingsverbanden tot stand te laten komen die meer landen van herkomst bestrijken. Dat betekent een betere dienstverlening aan de terugkeerders, maar zeker ook een efficiënter gebruik van de financiering en subsidies van haar donateurs.

We hebben het afgelopen jaar hard gewerkt aan de randvoorwaarden om zowel kwalitatief als kwantitatief betere bemiddelingen tot stand te kunnen brengen. Belangrijk daarbij was dat het contact met de terugkeerder minimaal 1 jaar zal worden onderhouden, indien dit mogelijk is, zodat op termijn goed zicht is op waar het geld aan wordt uitgegeven en de inbedding in het land van herkomst.

Voor 2011 verwacht Maatwerk een stijgende lijn in het aantal succesvolle bemiddelingen voor duurzame terugkeer, een uitbreiding van het Europese netwerk, maar ook uitdagingen in het deelnemen aan het maatschappelijke debat over terugkeer.

Lenie van Goor

Coördinator Maatwerk bij Terugkeer

INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Maatwerk bij Terugkeer over het jaar 2010. Dit afgelopen jaar 2010 stond voor Stichting Maatwerk bij Terugkeer in het teken van haar verzelfstandiging. Met de goedkeuring van het projectvoorstel dat onder de paraplu van Stichting Duurzame Terugkeer (SDT) is ingediend, verkreeg Maatwerk bij Terugkeer haar hoofdfinanciering en kon de organisatie zich in meerdere opzichten gaan ontwikkelen tot een zelfstandige en volwaardige organisatie. Na 2 overbruggingsjaren is Maatwerk bij Terugkeer in februari 2010 volledig van start gegaan met de uitvoering van haar programma waarbij reïntegratie van terugkeerders en capaciteitsopbouw van partners in herkomstlanden centraal staan. Maatwerk bij Terugkeer kreeg dit jaar het project Beyond Borders (BB) in haar beheer en heeft vervolg gegeven aan de uitvoering van het project 'Terugkeer en Reïntegratie van Ongedocumenteerden'. In samenwerking met derden zijn nieuwe projectvoorstellen, te weten ERSO, Dreams en Building Bridges, geformuleerd en ingediend.

In institutioneel opzicht heeft Maatwerk bij Terugkeer, onafhankelijk rechtspersoon sinds 2004, belangrijke stappen gezet om te komen tot een volwaardige organisatie. Waar Maatwerk bij Terugkeer in 2009 nog op de capaciteit van Cordaid leunde, heeft zij in 2010 de nodige capaciteit 'in huis gehaald'. Het management kwam in handen van een nieuwe coördinator, het personeelsbestand werd uitgebreid van 4 naar 10 werknemers en het project- en financiële beheer kwam volledig onder Maatwerk bij Terugkeer. Na het aanscherpen van de missie en de visie zijn met behulp van het INK management model speerpunten van beleid voor Maatwerk bij Terugkeer bepaald. De eerste stappen zijn gezet richting strategie bepaling en het creëren en formaliseren van de nodige organisatiestructuren.

De Stichting Duurzame Terugkeer (SDT) ging per 1 februari van start met voorwaardelijke financiering van de overheid. 2010 was een spannend jaar, omdat de SDT financiering voor het 2^e jaar niet was gegarandeerd. Het aanboren van nieuwe financieringsbronnen heeft geleid tot een verschuiving van hoofddonor; de financiering vanuit de Nederlandse overheid als hoofddonor is verschoven naar de Europese Unie als belangrijkste financieringsbron. In augustus heeft Maatwerk bij Terugkeer haar SDT projecten (Maatwerk en BB) bij het Europees Terugkeer Fonds (ETF) ingediend. De goedkeuring is verkregen waarbij de gelden van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BUZA) dienen als cofinanciering. Voortzetting van het ETF budget is derhalve afhankelijk van de toezegging van BUZA financiering.

Eind 2010 is de evaluatie naar de effectiviteit van Stichting Duurzame Terugkeer gerealiseerd. Een cruciale evaluatie, omdat de resultaten bepalend zijn voor de vervolffinanciering. Het evaluatierapport heeft uitgewezen dat de resultaten van het samenwerkingsverband achterblijven bij de verwachtingen. Als gevolg hiervan hebben de ministeries besloten wel verder in te zetten op duurzame terugkeer, maar niet op de Stichting Duurzame Terugkeer als zodanig.

Ondanks dat resultaten op gebied van terugkeer en bemiddeling achterblijven bij de planning, zijn we over het algemeen tevreden over de geboekte resultaten. We hebben het afgelopen jaar sterk gebouwd aan de randvoorwaarden om een hoger aantal bemiddelingen op kwalitatieve wijze te kunnen realiseren. In dit verslag gaan we verder in op de ontwikkelingen in 2010 waarbij we het vertrouwen hebben de beoogde resultaten voor komend jaar te behalen en daarmee voortzetting van Maatwerk bij Terugkeer te kunnen rechtvaardigen.

MISSIE EN VISIE

Missie

Maatwerk bij Terugkeer is een organisatie met een mondiaal netwerk. Met haar deskundigheid ondersteunt zij uitgeprocedeerde asielzoekers en onrechtmatig verblijvenden bij een weloverwogen terugkeer naar hun land van herkomst om daar een duurzaam bestaan op te bouwen. Maatwerk bij Terugkeer onderhoudt een netwerk met NGO's in landen van herkomst en met Europese en Nederlandse NGO's die betrokken zijn bij duurzame terugkeer.

Visie

Maatwerk bij Terugkeer ontwikkelt een "Maatwerkconcept" en past dit toe. Het Maatwerk bij Terugkeer concept omvat een individuele aanpak op maat, gericht op duurzame terugkeer, waarbij inbedding op economisch, sociaal en psychosociaal vlak centraal staan.

Maatwerk bij Terugkeer werkt met lokale NGO's in landen van herkomst om duurzame terugkeer mogelijk te maken.

Maatwerk bij Terugkeer werkt nauw samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van duurzame terugkeer om te komen tot optimalisering van dienstverlening aan asielzoekers en onrechtmatig verblijvenden door uitwisseling van ieders specifieke kracht en expertise.

Maatwerk bij Terugkeer ondersteunt asielzoekers en onrechtmatig verblijvenden om te komen tot een weloverwogen keuze en het nemen van eigen verantwoordelijkheid in de ontwikkeling van een toekomstperspectief.

Maatwerk bij Terugkeer werkt nauw samen met collega organisaties via het ERSO netwerk (European Reintegration Support Organisations) om de slagkracht en efficiëntie te vergroten en zo meer terugkeerders van dienst te kunnen zijn.

Maatwerk bij Terugkeer is een lerende organisatie in een continue veranderende wereld.

Maatwerk bij Terugkeer is een professionele onafhankelijke niet gouvernementele organisatie.

Bij Maatwerk bij Terugkeer werkt men steeds vanuit de cliënt als vertrekpunt.

We werken efficiënt, klantvriendelijk, professioneel en doen wat we beloven.

BEHAALDE RESULTATEN

De resultaatgebieden van Maatwerk bij Terugkeer voor 2010 zijn grotendeels beschreven in het voorstel dat onder de Stichting Duurzame Terugkeer valt. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten aan de hand van de voornaamste resultaatgebieden van Maatwerk bij Terugkeer.

1. Zorgdragen voor adequate opvang in landen van herkomst

d.m.v. het identificeren van betrouwbare lokale begeleidingscapaciteit van de partnerorganisaties en het versterken van deze capaciteit.

Maatwerk bij Terugkeer onderhoudt sinds 2001 relaties met partnerorganisaties in tientallen landen. De manier waarop de keuze voor een partnerorganisatie tot stand is gekomen, is niet altijd eenduidig geweest. Vaak zijn partnerorganisaties gekozen op grond van het feit dat de betreffende organisatie er een was waar Cordaid, op basis van haar beleid, tevredenstellende ervaringen mee had en die daarbij over de mogelijkheden beschikte om diensten aan terugkeerders te verlenen. Maatwerk bij Terugkeer hanteerde hierbij criteria die matig geformaliseerd waren en per land verschilde.

In de praktijk blijkt het in alle gevallen om betrouwbare organisaties te gaan, die voor Maatwerk bij Terugkeer goed werk verrichten: terugkeerders worden op tijd ontvangen, krijgen een uitgebreid intake gesprek en ontvangen de diensten die zij nodig hebben. De professionaliteit van de dienstverlening varieert van 'in orde' tot uitstekend.

Nu Maatwerk bij terugkeer onafhankelijk is, koesteren we hogere ambities waarbij we ons partnerbeleid nader definiëren en binnen de organisatiestructuur formaliseren. Daarom zijn we na het formuleren van een partnerschapbeleid, een meerjarentraject gestart waarbij we:

- In landen waar Maatwerk bij Terugkeer al actief is, de bestaande partnerorganisatie beoordelen in het licht van een set (nieuwe) criteria waaraan organisaties moeten voldoen. Enkele zwaarwegende criteria zijn dat de organisatie aantoonbaar professioneel werkt, goede resultaten bereikt, over voldoende bijkantoren of netwerkorganisaties beschikt om zo terugkeerders uit het grootste deel van het land en op (kosten)-efficiënte wijze te kunnen ondersteunen en een kernactiviteit heeft die met migratie en ontwikkeling te maken heeft. Indien de bestaande partner niet aan de criteria voldoet, wordt gekeken naar mogelijke nieuwe partners.
- In landen waar Maatwerk bij Terugkeer dienstverlening start, partnerorganisaties identificeren die aan de criteria voldoen.
- In landen waar de bestaande partnerorganisaties aan de criteria voldoen, werken aan organisatieversterking, institutionele ontwikkeling en verbetering van de dienstverlening. Een speerpunt van beleid hierbij is het samen met de partnerorganisatie scheiden van activiteiten die bij de partner horen en dienstverlening die structureel aan gespecialiseerde organisaties uitbesteed wordt. Immers, alleen specialisten kunnen kwaliteitszorg geven aan migranten die psychosociale zorg behoeven, en alleen organisaties die gespecialiseerd zijn op bedrijfsontwikkeling, hebben een overzicht van marktkansen in een gegeven geografisch gebied en hebben ontwikkelingsprogramma's waarin terugkeerders opgenomen kunnen worden.

In het kader van bovengenoemd meerjarentraject, zijn in 2010 nieuwe partnerrelaties aangegaan in Afghanistan, de Filippijnen, Macedonië en Rwanda. In Soedan en Pakistan zijn

samenwerkingsverbanden aangegaan met de daar gevestigde missie van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM).

In Nigeria, Burundi en Suriname zijn relaties met partners met wie we op case to case basis werken, voortgezet.

In Siera Leone en Angola zijn de bestaande investeringstrajecten voortgezet.

Nieuwe partnerrelaties

Afghanistan

In augustus is een partneridentificatiemissie naar Afghanistan afgelegd. Algemene appreciaties in Afghanistan van alle gesprekspartners (totaal 11 organisaties, waaronder Afgaanse overheid, semi-overheid, NGO's en Nederlandse ambassade) zijn dat de toekomst er somber uit ziet; de Taliban wint terrein, onveiligheid neemt toe en hervormingen worden teruggedraaid. Daar staat tegenover dat de internationale gemeenschap veel geld steekt in versterking van de overheid, van het maatschappelijk middenveld en onderwijs, hetgeen werkgelegenheid en ontwikkeling stimuleert. Afgaanse gesprekspartners zien over het algemeen meer kansen dan buitenlandse. Desalniettemin vindt men dat migranten beter weg kunnen blijven. Doordat 70 procent van de bevolking analfabeet is en het land in opbouw is, zijn er in principe kansen op werk te over in verschillende sectoren.

Maatwerk bij Terugkeer heeft afspraken kunnen maken met een tweetal organisaties inzake de eerste opvang en economische perspectieven voor bijna alle terugkeerders (mits alfabeet in Engels of lokale taal). Betreffende organisaties ontvangen reeds meer dan 1400 terugkeerders per jaar vanuit verschillende landen en ondersteunt deze bij arbeidsintegratie door het aanbieden van beroepsstraining en stageplaatsen in bedrijven.

Vervolgens kan bemiddeling voor mensen die een profiel hebben voor een overheidssector, voor mensen die werk zoeken in gebieden van herkomst of die speciale dienstverlening nodig hebben, doorverwezen worden naar verschillende gespecialiseerde organisaties.

Benodigd aanvullend onderzoek en rapportage kunnen uitbesteed worden aan weer andere organisaties. Voor de jongeren die via het project Beyond Borders bij Maatwerk bij Terugkeer binnen komen, kan van start gegaan worden via de organisatie Baran. Mogelijkheid tot samenwerking met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en UNICEF, waarbij de *Unaccompanied Minor* (UAM)-regeling benut kan worden, zal verder uitgewerkt worden.

Filippijnen

In september 2010 kwam vanuit SMS de vraag of Maatwerk bij Terugkeer ondersteuning kon bieden aan een potentiële terugkeerder naar Batangas City in de Filippijnen. De contacten die er waren via ERSO leverden niet het gewenste resultaat op. Via SMS kregen we contact met de organisatie Unlad Kabayan die zich inzet voor terugkeerders uit de regio bij met name de ontwikkeling van het midden en kleinbedrijf. Unlad heeft veel ervaring met de reïntegratie van regionale remigranten, is institutioneel sterk en heeft een ruim netwerk verspreid over het land. De insteek van Unlad is niet alleen gericht op het individu maar tevens op macro-economische ontwikkeling. De organisatie heeft de mogelijkheid individuele terugkeerders in te laten stromen bij lokale economische projecten. Begin november is afgesproken om op basis van een pilotperiode de verdere samenwerking tussen Maatwerk bij Terugkeer en Unlad nader te bepalen. De verwachting is dat het aantal terugkeerders

(veelal economische migranten zonder asielverleden) naar de Filippijnen zal toenemen. Eind 2010 is het verzoek gedaan aan ETF om ook de Filippijnen toe te voegen aan het ETF/SMS project.

Macedonië

Aan Macedonië is met spoed een identificatiebezoek gebracht, toen bleek dat Macedoniërs met tientallen tegelijk in Nederland asiel aanvroegen. De massale tocht naar Nederland werd mogelijk dankzij het feit dat voor Macedonië, als kandidaat-lid voor de Europese Unie, de visumplicht afgeschaft werd. Tijdens de missie is de organisatie Center for Social Initiatives (Nadez) geïdentificeerd als lokale samenwerkingspartner.

Aangezien er zowel push-factoren voor vertrek – het gaat met name om Roma bevolking en leden van de Albanese minderheid die laag opgeleid zijn en in Macedonië beperkt toegang tot werk en sociale voorzieningen hebben – als pull factorfactoren zijn, namelijk het ontvangen van ondersteuning in Nederland, hebben we gekozen voor een veelzijdige organisatie. We zochten en vonden een organisatie die in staat is op maat gesneden aanbod te leveren dat terugkeerders vooruit helpt in het leven, maar anderen niet uitnodigt om ook naar Nederland te gaan. De geïdentificeerde organisatie Nadez is hiertoe uitstekend in staat. De organisatie is gevestigd in de wijk Shiutca van Skopje en verzorgt sinds 1999 formeel en informeel onderwijs aan kinderen en volwassenen van verschillende etnische afkomst. Nadez is overtuigd van het recht van een ieder op een waardig bestaan en schenkt persoonlijke aandacht aan elk individu om deze te ondersteunen bij het benutten van kansen. Nadez neemt deel aan het kort geleden opgerichte Intergovernmental Body for Refugees and Humanitarian Aid and Migration dat onder coördinatie van het Ministry of Labour and Social Affairs staat. Het orgaan is in het leven geroepen om aandacht aan sociaal-economische problemen van migranten en andere gemarginaliseerden te besteden. Nadez zit als enige NGO in de organisatie. Al een aantal jaar heeft Nadez individuele terugkeerders uit België en Duitsland begeleid.

Maatwerk bij Terugkeer heeft in overleg met Nadez een Sociaal Fonds ingesteld voor mensen die op een gegeven moment niet in hun eerste levensbehoeften kunnen voorzien. Als mensen ondanks trainingen en ondersteuning bij het opstarten van een bedrijfje, toch geen inkomen kunnen verwerven, hebben we een vangnet.

Rwanda

In maart 2010 is tijdens de dienstreis nader kennis gemaakt met de Evangelical Friend's Church of Rwanda, een partnerrelatie van het ERSO-lid Caritas Aken, Duitsland. Caritas Aken heeft goede ervaring met deze partnerorganisatie die ervaring heeft met ondersteuning van repatrianten uit de regio. Samen met deze kerk hebben we een contract opgesteld om op case to case basis terugkerende ex-asielzoekers op te vangen en begeleiding te bieden bij hun reïntegratie. Na een jaar, mede afhankelijk van het aantal verwachte Rwandezen die terug zullen keren, zullen we de samenwerking nader vormgeven. Aan de partnerweek van Maatwerk bij Terugkeer heeft de case manager van de Evangelical Friend's Church of Rwanda deelgenomen.

Latijns Amerika

In 2010 heeft Maatwerk bij Terugkeer besloten zich te oriënteren op versterking van de partnercapaciteit in enkele nieuwe Zuid Amerikaanse landen. Naast Brazilië en Suriname, waar we al werkzaam zijn, willen we ook bemiddelen in terugkeer naar Colombia, Ecuador en Bolivia. Na bezoeken medio 2010 aan migrantenkerken, bijbehorende ondersteunende organisaties en het Wereldhuis is duidelijk geworden dat een steeds grotere groep Latijns Amerikanen in Nederland geen perspectief meer heeft en niet in staat is een zelfstandig bestaan te leiden. De terugkeercijfers geven aan dat er met name in Colombia, Ecuador en Bolivia behoefte is aan reïntegratieondersteuning. Begin 2011 zal een missie richting deze landen meer gestalte geven aan ons programma in Latijns Amerika. Via het ERSO netwerk, zijn er reeds contacten gelegd met organisaties waar de ERSO partner Accem uit Spanje sinds 2008 mee samenwerkt.

Voortzetting bestaande partnerrelaties

Sierra Leone

Maatwerk bij Terugkeer heeft in 2010 met de partner Christian Brothers Project Resource Center (CBPRC) een jaarcontract afgesloten. Er is aan totaal 8 terugkeerders ondersteuning verleend. De begeleiding bestond in 2010 uit *family counselling*, het voorbereiden van een ondernemingsplan, psychosociale begeleiding en *family tracing* voor potentiële terugkeerders in Nederland. Het verloop van de begeleiding is gemonitord en verslagen zijn aangeleverd aan Maatwerk bij Terugkeer. Aan alle deelnemers van het reïntegratieproject is een training *business development* aangeboden en uitgevoerd. Aan 8 mensen werd een micro-krediet verleend.

Maatwerk bij Terugkeer ondersteunde in 2010 de *peer group* van terugkeerders uit Nederland, YOS (Youth of Sierra Leone). Het opzetten en ondersteunen van netwerken van jonge terugkeerders is onderdeel van het project Beyond Borders, maar is ingebed in de reïntegratieactiviteiten van CBPRC. Het netwerk heeft als doel de sociaal-psychische situatie van teruggekeerde jongeren te verbeteren door onderlinge ondersteuning en coaching. De sociaal werker van CBPRC en een field officer van HealthNet TPO, een Nederlandse hulporganisatie die werkt voor duurzame opbouw van gezondheidsorganisaties in door conflict of oorlog getroffen gebieden, hebben een bijdrage geleverd aan het versterken van de organisatie. Er is een *capacity building* training georganiseerd om het bestuur van YOS in staat te stellen vaardigheden te ontwikkelen om de organisatie op te bouwen. In 2010 is de groep ingeschreven als een officiële jeugdgroep en zijn *fund raising events* georganiseerd.

In mei is er een dienstreis uitgevoerd door Maatwerk bij Terugkeer met HealthNet TPO en Stichting Mondiale Samenleving (SMS). Eén van de doelstellingen van de reis was om de activiteiten van de verschillende organisaties in Sierra Leone te stroomlijnen.

Angola

In Angola is de samenwerking met de organisatie *Jorge Margaret Joao (JMJ)* voortgezet en geformaliseerd in een projectfinanciering van de duur van een jaar. Binnen dit project is een case manager aangenomen die jongeren op individuele basis ondersteund maar ook het netwerk van Anghollanders, Angolezen teruggekeerd vanuit Nederland, begeleid. Deze case manager heeft veel ervaring op het gebied van volwasseneducatie en werkbemiddeling. Naast de case manager is geïnvesteerd in de projectleider die onder meer verantwoordelijk is voor het financiële gedeelte van het project.

Het project in Angola heeft een zogeheten *job offensief* gelanceerd. Onder dit programma zijn verschillende activiteiten gericht op werkgelegenheid uitgevoerd: personeeladvertenties uit kranten zijn actief verspreid via een digitaal platform, kansen en uitdagingen op het gebied van werk zijn groepsgewijs besproken, actieve begeleiding bij het opstellen van cv's en doorverwijzing naar potentiële werkgevers heeft plaatsgevonden. Identificeren van prioriteiten en het opstellen van een stappenplan om de jongerenorganisatie verder te formaliseren was onderdeel van dit traject. Komend jaar worden daarin de vervolgstappen genomen.

Afgelopen jaar is door Maatwerk bij Terugkeer ingezet op kennisoverdracht inzake opvang en asielproblematiek in Europa en begeleidingmethodologie bij terugkeer. De case manager Vitor Barbosa en Sylvia Croese hebben deelgenomen aan de conferentie in Senegal.

Ghana

In 2010 is de samenwerking met Caritas Ghana nieuw leven ingeblazen door de toename van nieuwe aanmeldingen. We hebben in voorgaande jaren sporadisch met Caritas Ghana samengewerkt. Caritas België werkt frequent met deze partner. Eind 2010 werd bekend dat onze contactpersoon bij Caritas Ghana in maart 2011 zal vertrekken. Zij is binnen Caritas Ghana de drijvende kracht achter de opvang en reïntegratie van terugkeerders. Begin 2011 zal er een identificatie missie naar Ghana plaatsvinden waarin meerdere organisaties benaderd worden inzake de uitvoering van ons project.

Burundi

In Burundi werkt Maatwerk bij Terugkeer sinds 2009 nauw samen met Ligue Iteka. In deze jaren heeft Ligue Iteka haar capaciteiten op gebied van herintegratie geïntensiveerd.

In maart is vanuit Maatwerk bij Terugkeer een reis naar Burundi in samenwerking met HealthNet TPO uitgevoerd. Het doel van het bezoek aan Burundi was een voortgangsmisssie, met aandacht voor de knelpunten, kansen en uitdagingen ten aanzien van de samenwerking met Ligue Iteka op het gebied van reïntegratie ondersteuning aan teruggekeerde Burundezen. Daarnaast wilden we ook identificeren hoe onze partnerorganisaties in Bujumbura, Ligue Iteka en HealthNet TPO Burundi, op elkaar konden aansluiten in het kader van de reïntegratie ondersteuning aan terugkerende ex-asielzoekers. Voor HealthNet TPO zou dit een nieuwe activiteit worden in Burundi.

Naar aanleiding van deze reis is er in 2010 gewerkt aan het verder bestendigen van de samenwerking en is er gewerkt aan het starten van een capaciteitsversterkingstraject die per 2011 van start zal gaan. In Burundi zijn Ligue Iteka en HealthNet TPO nauwer samen gaan werken in de begeleiding van terugkeerders en in het faciliteren van bijeenkomsten, psychosociale trainingen en het zoeken naar financiering voor ondernemingsplannen. De groep van teruggekeerden heeft elkaar leren kennen en besloten om zich in september 2010 te verenigen, zodat ze meer gebruik kunnen maken van elkaars

expertise en kennis om een gezamenlijke lobby in te kunnen zetten richting de Burundese overheid en om aandacht te vragen voor het taboe op terugkeer. Ligue Iteka heeft ook deelgenomen aan de conferentie in Senegal.

Nigeria

Ook in 2010 is de samenwerking met de Holy Ghost Vocation Movement doorgezet en versterkt. In juni 2010 heeft de case manager van de HGVM deelgenomen aan het partnerbezoek om op die wijze nader kennis te maken met de problematiek rondom vluchtelingen en met name illegalen, omdat veel Nigerianen onder de laatste categorie behoren. Verder heeft de partnerorganisatie in het afgelopen jaar kennisgemaakt met het 'nieuwe' monitoringssysteem dat Maatwerk bij Terugkeer samen met haar partnerorganisaties heeft ontwikkeld en ingevoerd. HGVM heeft tevens ondersteuning gekregen om de nieuwe administratieve processen adequaat uit te voeren.

Suriname

Sinds 2007 werken we in Suriname samen met Institute for Research and Accounting Services (Ireacct) een geschikte partner die over een groot netwerk in Paramaribo beschikt. Ireacct ondersteunt organisaties op het gebied van institutionele ontwikkeling waardoor het over een groot netwerk van NGO's beschikt. Ireacct heeft een case manager in dienst, zelf een teruggekeerde migrant, die adequaat de bemiddeling kan realiseren. Begin 2010 is een dienstreis naar Paramaribo gemaakt om de situatie van ongedocumenteerde migranten in Nederland nader toe te lichten. Tevens is tijdens de reis nader kennisgemaakt met verschillende organisaties die diensten kunnen bieden wat betreffende werk en opleiding. Er is tevens ondersteuning geboden om de nieuwe administratieve processen toe te lichten en de monitoringsformulieren nader te bespreken.

Conferentie Senegal

Van 18-21 oktober heeft Maatwerk bij Terugkeer in samenwerking met Caritas België een Afrikaanse partnerconferentie georganiseerd in Dakar, Senegal. Onze partnerorganisaties uit Burundi, Sierra Leone, Angola, Kameroen, Togo, Guinée en Nigeria waren hier aanwezig om samen te discussiëren over de kansen en problemen van terugkeer naar en reïntegratie in Afrika. De betrokkenheid van de aanwezige partnerorganisaties bij de thematiek van terugkeer en reïntegratie was groot. Vier dagen lang is gesproken over de verschillende ervaringen in de diverse Afrikaanse landen. Thema's die aan de orde kwamen waren met name het voorbereidingsproces vanuit Europa, de individuele reïntegratie ondersteuning, het netwerk in herkomstlanden, kwetsbare groepen en preventie van migratie naar Europa.

De belangrijke conclusies en aanbevelingen van deze conferentie zijn:

T.a.v. de terugkeerders: 1. de terugkeerder dient voldoende voorbereidingstijd te hebben voorafgaand aan zijn/haar terugkeer om de mogelijkheden in het land van herkomst te verkennen. 2. de terugkeerder moet kunnen bouwen op de lokale partner-organisatie, maar ook op een breder netwerk van economische - en gezondheids-organisaties. 3. de terugkeerder moet zich bewust zijn van eventuele beperkingen en zijn/haar verwachtingen laag (realistisch) houden. 4. richting de familie en sociale omgeving van de terugkeerder in het land van herkomst is meer aandacht nodig voor sensibilisatie en bewustwording t.a.v. de daadwerkelijke situatie van hun leven in Europa.

T.a.v. de Afrikaanse partnerorganisaties:

1. de partner dient voldoende tijd en voldoende (achtergrond)informatie van de terugkeerders te hebben om zijn/haar komst voor te bereiden. Tevens is telefonisch contact van te voren wenselijk om verwachtingen af te stemmen t.a.v. wensen en behoeften.
2. de partners willen meer en beter geïnformeerd worden over het Europese en nationale asiel- en terugkeerbeleid en willen graag uniforme werkprocessen vanuit de verschillende EU landen. 3. in de lokale organisatie dient één persoon verantwoordelijk te worden gesteld voor opvang en begeleiding van terugkeerders en daar ook waar nodig in getraind of versterkt te worden.

T.a.v. de Europese organisaties: 1. verder investeren in het maken van heldere samenwerkingsafspraken met de lokale partners over wie waar exact verantwoordelijk voor is en investeren in linken en leren tussen de diverse Afrikaanse partnerorganisaties. 2. inzetten op verbreding van de netwerken met meer economische - en gezondheidsorganisaties in de landen van herkomst. 3. meer lobby en advocacy richting de EU en de nationale overheden t.a.v. harmonisatie van het duurzame terugkeerbeleid (bijv. reïntegratie ondersteuning deels in cash en deels via ondersteuning in diensten en begeleiding).

Medio 2011 verschijnt het definitieve rapport van de conferentie in het Nederlands, Engels en Frans.

2. Faciliteren van zelfstandige terugkeer door te bemiddelen tussen hier en daar

Aantallen: aanvragen en bemiddelingen

Land	Aantal nieuwe aanvragen 2010	Aantal dossiers teruggekeerd met bemiddeling	Aantal personen teruggekeerd met bemiddeling
Afghanistan	0	0	0
Algerije	0	0	0
Angola	14	3	8
Armenië	3	0	0
Azerbeidzjan	1	0	0
Benin	2	0	0
Burundi	9	3	3
Brazilië	1	0	0
Congo	0	1	1
Egypte	0	0	0
Ethiopië	0	0	0
Filippijnen	1	1	1
Gambia	0	0	0
Georgië	3	1	1
Ghana	7	2	2
Guinee	6	0	0
Kenia	1	1	1
Kameroen	3	3	3
Macedonië	11	6	17
Marokko	1	0	0
Mongolië	4	1	1
Nigeria	5	4	9
Pakistan	2	1	1
Rwanda	2	1	1
Senegal	1	1	2
Sierra Leone	18	9	9
Soedan	1	1	1
Suriname	2	1	1
Togo	1	0	0
Tunesië	0	0	0
Uganda	0	0	0
Vietnam	3	0	0
TOTAAL	102	41	62

In 2010 is een lichte stijging te zien van het aantal aanvragen en het aantal personen die zijn teruggekeerd met ondersteuning van Maatwerk bij Terugkeer. In totaal heeft Maatwerk bij Terugkeer in 2010 meer dan 100 nieuwe aanvragen in behandeling genomen. 62 mensen zijn teruggekeerd en ondersteund in land van herkomst.

De stijging van het aantal aanmeldingen en terugkeerbemiddelingen viel tegen, met name door het niet kunnen combineren van de *cash* ondersteuning vanuit de HRT bijdrage met de reïntegratiebijdragen *in kind* vanuit SDT. Veel terugkeerders kiezen voor de *cash* ondersteuning

mede omdat de uit te keren bedragen voor een aantal landen/categorieën hoger ligt dan de *in kind* ondersteuning. Dit verklaart ook de terugloop van het aantal aanmeldingen voor Angola, Siera Leone en Afghanistan. Naar Angola en Siera Leone gaan veel voormalige amv-ers terug die in aanmerking komen voor een regeling die zij als gunstiger ervaren.

Macedonië telt het hoogst aantal terugkeerders die vanuit Maatwerk bij Terugkeer zijn bemiddeld. Zoals in paragraaf 2.1. beschreven, is halverwege het jaar met spoed opvang en bemiddelingscapaciteit in dit land beschikbaar gemaakt. Dit in combinatie met adequate voorlichting heeft in korte tijd geleid tot een groot aantal aanvragen en bemiddelingen.

Door de financiering via het Europees Terugkeer Fonds werd het mogelijk een bredere doelgroep te bedienen en wel de groep die zonder asielverleden naar Nederland is gekomen en daar illegaal verblijft. Mogelijkheden om te bemiddelen voor Ghana, Nigeria, Filippijnen en Brazilië zijn hiermee vergroot. Komend jaar zal geïnvesteerd worden om migranten van deze nationaliteiten te kunnen bemiddelen bij terugkeer.

Mede door de terugkeer naar Macedonië en ruimere criteria voor ondersteuning vanuit het ETF fonds is in het tweede gedeelte van 2010 een stijging te zien van het aantal terugkeerders.

In totaal zijn er 50 aanvragen binnengekomen waarvan geen dossier is gemaakt omdat bij voorbaat bleek dat terugkeer via Maatwerk bij Terugkeer niet haalbaar was. De betreffende cliënten zijn doorverwezen naar relevante organisaties.

3. Draagvlakversterking en voorlichtingsactiviteiten

Voorlichtingsbijeenkomsten

Er zijn dit jaar door de programma-medewerkers voorlichtingen gegeven aan:

- Perspectiefprojecten in Zwolle, Hengelo, Arnhem, Heerlen, Zaandam, Utrecht, Haarlem, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.
 - VluchtelingenWerk Alkmaar, Ter Apel, Burgum, Tilburg, Den Haag en Leeuwarden.
 - Kerkelijke organisaties: Heilige Hart Kerk, St. Religieuzen tegen Vrouwenhandel, de Agneskerk Den Haag (Spaanstalige Parochie), Nuestra Casa (Spaanstalige Parochie Rotterdam).
 - Casa Migrante Amsterdam, Wereldhuis Amsterdam, Wereldhuis Den Haag.
- Noodopvang: de Regenboog, Steunpunt Hulp en Opvang Prostituees (SHOP) Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht.

Stichting Mondiale Samenleving, vertrouwenspersonen uit migrantengroepen.

Partnerweek

Het doel van de partnerweek, die begin juni plaatsvond, was tweeledig; ten eerste kregen partners meer inzicht in de situatie van asielzoekers en ongedocumenteerden in Nederland en het Europese asielbeleid. Ten tweede kregen potentiële terugkeerders de mogelijkheid informatie in te winnen over hun land van herkomst en kennis te maken met de partners uit de herkomstlanden. Hiervoor kwamen vier partners uit respectievelijk Sierra Leone, Rwanda, Nigeria en Afghanistan naar Nederland.

Er is een bezoek gebracht aan relevante instanties als de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), het aanmeldcentrum in Ter Apel, VluchtelingenWerk, Cordaid, Stichting Mondiale Samenleving (SMS) en HealthNet TPO. Er is een inloopspreekuur georganiseerd waar de partners potentiële terugkeerders ontvingen om hen te informeren over de (on)mogelijkheden bij terugkeer. De week werd afgesloten met een kennismaking met de diaspora in Nederland, een bijeenkomst georganiseerd in nauwe samenwerking met SMS.

Vergaren en structureren van relevante kennis

Er zijn 4 landenbrochures gemaakt van de volgende landen: Suriname, Burundi, Bosnië en Sierra Leone. In deze brochures staat per land specifieke informatie over huisvesting, werk, educatie en medische voorzieningen. Ook staat er informatie in over de mogelijkheid om in Nederland in contact te komen met een vertrouwenspersoon van SMS.

Er zijn dit jaar 4 nieuwsbrieven digitaal verzonden en op de website geplaatst.

4. Resultaatvolgsysteem

Begin dit jaar is gestart met het volgen van het reïntegratieproces van iedere individuele terugkeerder. De resultaten van het individuele reïntegratieproces wordt hierbij gevolgd. Bij aankomst in land van herkomst bepaalt de terugkeerder samen met de partner de steun die hij of zij zal ontvangen; de afspraken hierover leggen ze vast in een daarvoor ontwikkeld 'Vaststellingsformulier reïntegratiebijdragen'. In dit formulier worden de beoogde resultaten van de reïntegratieondersteuning bepaald en beschreven op concrete en meetbare wijze. Vervolgens wordt na 6 en na 12 maanden gemeten in hoeverre deze resultaten zijn behaald.

Doordat de meeste cliënten in de loop van 2010 zijn teruggekeerd zullen volgend jaar de resultaten van monitoring bekend zijn.

5. Beschikbaar maken van Nederlandse en Europese netwerken voor terugkeerders uit Nederland

Samenwerking Stichting Duurzame Terugkeer

Eind 2007 heeft Maatwerk bij Terugkeer het initiatief genomen om met de diverse organisaties die in Nederland actief zijn op het gebied van terugkeer een samenwerkingsverband aan te gaan. Dit heeft in 2009 officieel geleid tot de oprichting van Stichting Duurzame Terugkeer (SDT) waarin het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), VluchtelingenWerk Nederland, Nidos, Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), Pharos, HealthNet TPO, Stichting Hersteld vertrouwen In de Toekomst (HIT), Stichting Mondiale Samenleving (SMS) en Maatwerk bij Terugkeer samenwerken op het gebied van terugkeer en reïntegratie. De SDT heeft als doel (ex-)asielzoekers en

ongedocumenteerden ondersteuning te bieden bij de besluitvorming over terugkeer en bij de reïntegratie in het land van herkomst. De samenwerking is bedoeld om transparantie betreffende het aanbod van diensten te waarborgen en duplicatie daarvan te voorkomen. In het eerste jaar is veel aandacht uitgegaan naar de onderlinge afstemming van de negen organisaties en het gezamenlijk institutioneel opzetten van de front office en de back office. Het doel van de front office is om de informatie over duurzame terugkeer en de begeleiding in Nederland zoveel mogelijk eenduidig via één loket te realiseren. In de back office wordt naar gezamenlijke afstemming gezocht inzake de programmering in de herkomstlanden.

Zie paragraaf 4 voor de volledige beschrijving van activiteiten en resultaten van 2010.

[European Reintegration Support Organisations \(ERSO\)](#)

In 2010 is vanuit ERSO het projectvoorstel "Development through Sustainable Return involving Civil Society in Sierra Leone, Senegal, Cameroon, Togo, Morocco" ingediend. Binnen Europa is de samenwerking met Oostenrijk, België en Spanje geïntensiveerd om mogelijkheden voor duurzame terugkeer van Europese migranten te verbeteren. Zie de volgende paragraaf voor de concrete uitvoering van de ERSO activiteiten in 2010.

[Relatie Nederlandse ontwikkelingsorganisaties](#)

Maatwerk bij Terugkeer is binnen de Stichting Duurzame Terugkeer de organisatie die zich focust op capaciteitsversterking van lokale organisaties in de landen van herkomst. Maatwerk bij Terugkeer beoogt daarmee een brug te slaan tussen de maatschappelijke organisaties op het terrein van ontwikkelingssamenwerking en de organisaties actief in de terugkeerketen. Het aangaan en versterken van samenwerkingsverbanden met meerdere ontwikkelingsorganisaties is voor Maatwerk bij Terugkeer van belang om haar partnernetwerk in landen van herkomst te diversifiëren en te optimaliseren.

De nieuwe subsidieronde, waarin geoormerkte subsidies toegekend zijn aan allianties en de aangekondigde bezuinigingen vanuit de overheid richting ontwikkelingsorganisaties zorgden dat deze organisaties weinig ruimte hadden om nieuwe terreinen van samenwerking, op gebied van migratie en terugkeer, te verkennen. Vanuit Maatwerk bij Terugkeer is dit onderdeel doorgeschoven naar 2011.

PROJECTEN

De volgende projecten werden in 2010 uitgevoerd of zaten in de pijplijn:

1. Stichting Duurzame Terugkeer

Zoals eerder genoemd heeft de Stichting Duurzame Terugkeer (SDT) als doel (ex)asielzoekers en ongedocumenteerden te ondersteunen, zodat ze in staat zijn zelfstandig stappen te ondernemen voor een veilige, humane en perspectiefvolle terugkeer en duurzame herintegratie in het land van herkomst. Bovendien wil de Stichting Duurzame Terugkeer de samenwerking bevorderen tussen negen verschillende organisaties die zich allen op hun specifieke manier met terugkeer bezighouden. Meer nog dan voorheen zal Maatwerk bij Terugkeer zich binnen de SDT gaan richten op het identificeren en versterken van lokale begeleidingscapaciteit in landen van herkomst.

Eind 2009 kwam na veel overleg met het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Justitie groen licht om van start te gaan met het pilotprogramma van de Stichting Duurzame Terugkeer. Financiële goedkeuring kreeg de stichting vanuit Buitenlandse Zaken voor de duur van één jaar. Het ministerie van Justitie kon voor 2010 haar financiering aan het voorstel niet toekennen wegens het ontbreken van middelen. In december 2009 heeft dit ministerie de intentie uitgesproken om het 2e jaar, afhankelijk van de behaalde resultaten uit het 1e jaar, te financieren. Begin 2010 hebben de leden van de stichting gezamenlijk de projectvoorstellen en de daarbij behorende resultaten herschreven voor de periode van één jaar. De feitelijke startdatum van SDT is daarmee 1 februari 2010 geworden. In december 2010 is een budgetneutrale verlenging van twee maanden goedgekeurd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waardoor het eerste jaar zal eindigen op 31 maart 2011.

In juni is de programmafinanciering van de Stichting Duurzame Terugkeer uitgebreid met co-financiering vanuit het Europees Terugkeer Fonds (ETF) voor een periode van 1 augustus 2010 tot en met 31 december 2011 met voorwaarde dat het ministerie van Buitenlandse Zaken ook het tweede jaar financiert.

Op het gebied van kwalitatieve doelstellingen zijn er duidelijke stappen gezet in het eerste jaar. Er wordt structureel overlegd over de voortgang van het programma. Er wordt gewerkt aan een handboek over psycho-sociale hulpverlening aan terugkerende asielzoekers. De werkprocessen van de organisaties zijn in kaart gebracht door de kwaliteitsmedewerker van het programmabureau.

Zoals in paragraaf 2.1. beschreven, zijn er gezamenlijke missies uitgevoerd door HealthNet TPO en Maatwerk bij Terugkeer naar Sierra Leone en Burundi. Er vindt afstemming plaats binnen de back office over landenverdeling. Zo is er in augustus na intrekking van de HRT vergoeding in Georgië en Macedonië afgesproken dat IOM zich zal toeleggen op terugkeer naar Georgië en Maatwerk bij Terugkeer zich zal concentreren op duurzame terugkeer naar Macedonië.

Verder verzorgt Pharos gezamenlijke intervisiebijeenkomsten voor medewerkers binnen de Stichting Duurzame Terugkeer.

Op het gebied van coaching en begeleiding in Nederland zijn de beoogde kwantitatieve resultaten ruimschoots behaald. Het verwachte resultaat voor het eerste jaar bestond uit 500 cliënten. In totaal

hebben 516 cliënten begeleiding ontvangen. Op het gebied van terugkeer en reïntegratie liggen de behaalde resultaten lager dan de aanvankelijke geplande resultaten. Er zijn via SDT 85 personen teruggekeerd en begeleid bij hun reïntegratieproces. Dit is 31 % van het geplande aantal terugkeerders. De belangrijkste redenen voor dit lage aantal zijn:

- Vanuit het ministerie van Buitenlandse zaken is het niet toegestaan om binnen de Stichting Duurzame Terugkeer aanvullend te werken met de HRT regeling (Herintegratie Regeling Terugkeer voor ex-asielzoekers van IOM). Zoals in paragraaf 2 verwoord kiezen in de praktijk veel terugkeerders toch voor de zekerheid van *cash* ondersteuning. Bij het ministerie van Buitenlandse Zaken zal dan ook worden aangedrongen op een combinatieregeling waarvoor begin 2011 een concreet voorstel wordt gedaan.
- Aangezien de financiering voor het eerste jaar voor een groot gedeelte van het ministerie van Buitenlandse Zaken komt is de Stichting Duurzame Terugkeer ook gebonden aan de Landenlijst van Buitenlandse Zaken (40+3) terwijl veel potentiële terugkeerders uit andere landen afkomstig zijn.

Dankzij de financiering vanuit het Europees Terugkeer Fonds is het vanaf 1 augustus ook mogelijk om buiten de landenlijst te werken en bovendien is de doelgroep verbreed. Vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken was de doelgroep beperkt tot (ex-)asielzoekers die binnen de 28 dagen vertrektermijn vielen. Via het Europees Terugkeer Fonds is het ook mogelijk om ex-asielzoekers die voor een langere periode zijn uitgediende te begeleiden, alsmede de ongedocumenteerden. Door de uitbreiding van landen van herkomst en van de doelgroep heeft Maatwerk bij Terugkeer er dan ook alle vertrouwen in dat ze in 2011 aan meer cliënten haar diensten kan aanbieden.

In de maanden november en december is een externe evaluatiecommissie van start gegaan met haar opdracht om de SDT te evalueren. Begin februari 2011 zal het rapport verschijnen.

2. Terugkeer en reïntegratie van ongedocumenteerden

Met Stichting Mondiale Samenleving (SMS) voert Maatwerk bij Terugkeer een project uit dat sinds juli 2009 vanuit het Europees Terugkeerbonds gefinancierd wordt en dat een looptijd heeft van drie jaar.

Stichting Mondiale Samenleving neemt in dit project de rol op zich om het thema “(duurzame) terugkeer als mogelijk alternatief voor illegaal verblijf in Nederland” onder migranten bespreekbaar te maken. Daartoe zijn in 2010 negen vertrouwenspersonen afkomstig uit Sierra Leone, Suriname, Burundi en Nigeria en actief in de eigen migrantengemeenschap, geworven en getraind. Op het onderwerp rust een taboe, sommigen beschouwen terugkeer als ‘gefaald hebben’ en er zijn verhalen over negatieve ervaringen met terugkeer. Een vertrouwenspersoon is in principe de aangewezen persoon het thema bespreekbaar te maken, maar moet ook sterk in zijn of haar schoenen staan om de discussie aan te gaan en moet overtuigd zijn van de kwaliteit van de dienstverlening.

Aan Maatwerk bij Terugkeer de taak om de inrichting van het aanbod in de landen waarop het project zich richt, zo goed mogelijk gestalte te geven. Tijdens veldreizen naar Suriname, Burundi en Sierra Leone, (zie ook paragraaf 1) werd met de hoofdpartner van Maatwerk bij Terugkeer de werkwijze en de samenwerking geëvalueerd en werden verbeterplannen opgesteld. Ook zijn nieuwe samenwerkingspartners benaderd om de gespecialiseerde dienstverlening zo optimaal mogelijk te organiseren.

Maatwerk bij Terugkeer, SMS en vertrouwenspersonen hebben inmiddels een dertiental organisaties in Nederland benaderd om op incidentele of structurele basis voorlichting te geven over de mogelijkheden voor terugkeer naar het land van herkomst.

Ondanks het feit dat het aantal terugkeerders, zoals verwacht, beperkt is gebleven, zijn allen die teruggekeerd zijn, naar tevredenheid opgevangen en ondersteund bij het verwerven van een inkomen, het verkrijgen van huisvesting en het ontvangen van medische assistentie. In totaal zijn 18 personen op kosten van dit project teruggekeerd.

3. Beyond Borders

Eind 2009 hield SAMAH (Stichting Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers Humanitas), die verantwoordelijk was voor de indiening en uitvoering van het project Beyond Borders (BB) op te bestaan. Begin 2010 is binnen de SDT besluitvorming geweest over de overname van het Beyond Borders project. Maatwerk bij Terugkeer heeft in 2005 aan de wieg gestaan van dit project en in 2005 dit samen met SAMAH bij BUZA ingediend. SAMAH was daarbij penvoerder en verantwoordelijk voor de activiteiten en resultaten in Nederland. Maatwerk bij Terugkeer nam toen al de verantwoording voor de ondersteuning en de netwerken van jongeren in land van herkomst. Hierdoor was overname door Maatwerk bij Terugkeer een logische keuze.

Het oorspronkelijke voorstel is door Maatwerk bij Terugkeer i.s.m. overige SDT-partners herschreven waarbij een budgettaire herziening gericht op efficiëntere inzet van begeleiding in Nederland is doorgevoerd. Door de herstart, het opnieuw aannemen van personeel en het bekend maken van het project heeft de uitvoering een vertraging opgelopen. Desondanks zijn de geplande resultaten grotendeels behaald.

BB werkt mee aan het hoofdstuk (ex-)ama's van de methodiek van Pharos. In 2011 wordt een eigen methodiek ontwikkeld die is geschreven op maat van de doelgroep. Deze zal aan de praktijk worden ontleend en zal dus ook voor een deel uit de jongeren zelf voortkomen.

Op het gebied van voorlichting en educatie is de training 'Jouw Toekomst' gestart waarbij jongeren bewust aan de slag gaan met het concretiseren van hun toekomstplannen. In totaal hebben 21 jongeren een persoonlijk actieplan ingevuld, hebben 13 ex-ama's een intake gehad voor de training 'Ondernemen in je eigen toekomst' en hebben 10 ama's deelgenomen aan twee sessies van de training 'Jouw Toekomst'. Hierbij is nauw samengewerkt met IntEnt. IntEnt is een organisatie die advies en trainingen verstrekt aan startende ondernemers die een eigen bedrijf in land van herkomst willen opzetten. Vanuit DT&V hebben zij financiering ontvangen om ex-ama's te ondersteunen bij de

start van een eigen bedrijf. De samenwerking bestaat met name uit het actief doorverwijzen naar elkaars programma.

Er zijn 3 jongeren-netwerken actief in 3 landen van herkomst: Afghanistan, Angola en Sierra Leone. Sinds 19 oktober 2010 staat de website www.beyondborders.nu online. Er zijn 24 leden, waarvan 18 uit de doelgroep en 6 betrokkenen. Op de facebookgroep Beyond Borders zijn 30 mensen lid, waarvan 24 (ex-)ama's.

Het project Building Bridges is eind 2010 door project Beyond Borders gelanceerd waarbij NCDO een bijdrage financiert voor het Afgaanse gedeelte van het project. Projecten zijn bedoeld om Afgaanse en Angolese jongeren uit Nederland in contact te brengen met jongeren in het land van herkomst. Via een interactief digitaal platform, www.afghanistanbridge.org, en www.angolabridge.org kunnen jongeren wereldwijd met elkaar informatie uitwisselen.

4. ERSO III Route West

Vanuit het bestaande ERSO netwerk (European Reintegration Support Organisations) heeft Maatwerk bij Terugkeer met een aantal Europese partners een projectvoorstel ingediend dat in september goedgekeurd is door *Europe Aid* vanuit de Europese Unie via het programma *Thematic Programme of cooperation with the third countries in the areas of migration and asylum, Route West*. Het betreft de landen Sierra Leone, Kameroen, Togo, Senegal en Marokko.

Caritas Oostenrijk is hierbij de officiële aanvrager en Maatwerk bij Terugkeer wordt de projectleider in dit samenwerkingsverband. De volgende Europese NGO's zijn erbij betrokken: RaphaelsWerk Duitsland, Accem Spanje, France Terre d'Asile en Caritas België. De lokale partners in de landen van herkomst zijn: Christian Brothers (Sierra Leone), CARDEV (Marokko), CCEY-CA (Kameroen), BCGO (Togo) en Caritas Senegal.

Het doel van het project is een bijdrage leveren aan duurzame reïntegratie van terugkeerders uit Europa naar landen van herkomst. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar capaciteitsopbouw van lokale partners en naar de uitvoering van bewustwordingscampagnes inzake migratie naar Europa. Het streven is om 500 terugkeerders via dit 3 jarige project te ondersteunen. Door de samenwerking met verschillende partners streven we naar complementariteit van Europese initiatieven.

Het project is voor Maatwerk bij Terugkeer van grote waarde aangezien dit project een belangrijke drager wordt voor de verdere samenwerking binnen het ERSO netwerk in Europa. Het project zal starten op 1 januari 2011.

5. Dreams – Stichting WereldWijd

In juni 2010 heeft Maatwerk bij Terugkeer i.s.m. Stichting WereldWijd het project *Durable Reintegration by Education And Material Support* (DREAMS) ingediend. Stichting WereldWijd is penvoerder van dit project dat gericht is op vakgerichte scholing en mogelijke (vrijwillige) terugkeer naar hun herkomstland en reïntegratie aldaar van ama's. Tussen Maatwerk bij Terugkeer en Stichting WereldWijd is een Memorandum of Understanding opgesteld en ondertekend. Maatwerk bij Terugkeer is met name verantwoordelijk voor de inklaring van kisten die ama's versturen met materialen die bij terugkeer ingezet worden voor de start van een eigen bedrijf. Partners van Maatwerk bij Terugkeer kunnen de inklaring grotendeels faciliteren. Het project zal in 2011 formeel van start gaan.

ORGANISATIE EN BEHEER

1. Verzelfstandiging

Het jaar 2010 stond in het teken van de verzelfstandiging van Maatwerk bij Terugkeer. Na 2 overbruggingsjaren waarin kleine stappen richting verzelfstandiging zijn gezet, is vanaf begin 2010 gewerkt aan een eigen organisatie. Dit bracht kleine en grote veranderingen met zich mee. Waar vanaf 2008 Nedworc Foundation haar diensten al verleende aan een deel van het personeel is vanaf 2010 het gehele personeel ondergebracht onder deze gedetacheerde werkgever Nedworc Foundation. Waar Maatwerk bij Terugkeer nog op diensten van Cordaid leunde, werd de organisatie daar dit jaar zelfstandig in. Het financieel beheer en het projectbeheer dat in 2009 nog deels door Cordaid werd gefaciliteerd, is in 2010 geheel onder beheer van Maatwerk bij Terugkeer gekomen. De uitbreiding van het personeelsbestand, van 4 medewerkers in 2009 naar 10 medewerkers in 2010, leidde logischerwijs tot uitbreiding van kantoorruimte.

Vanaf juni is in teamverband de missie en visie aangescherpt. Vervolgens zijn aan de hand van het INK managementmodel de 10 belangrijkste succesfactoren bepaald. Deze punten worden vervolgens verder uitgewerkt naar beoogde resultaten en de daaraan gekoppelde strategieën, structuren en middelen conform de INK methodologie.

2. Huisstijl en Public Relations

Begin van het jaar heeft Maatwerk bij Terugkeer haar eigen huisstijl aangenomen. Samen met grafisch ontwerper Anjolieke Dertien uit Utrecht is de huisstijl en het logo uitgedacht. Het Cordaid logo diende bij het ontwerp als uitgangspunt. De in totaal 6 rode bolletjes illustreren een groeibeweging richting zelfstandigheid en toekomstperspectief. De nieuwe huisstijl is doorgevoerd op al ons informatie-, poster-, folder- en verzendmateriaal en op de nieuwe website. De website is gemaakt door Leukeleu B.V. in Utrecht in samenspraak met het Maatwerk bij Terugkeer team. Op www.maatwerkbijterugkeer.nl is onder meer landen- en partnerinformatie te vinden, een actieve nieuwspagina en een toelichting op onze werkwijze en methodologie. In 2011 zal ook een Frans- en Engelstalige versie van de website beschikbaar zijn.

Om de nieuwe huisstijl onder de aandacht te brengen is er medio 2010 een grote PR mailing (incl. poster en de nieuwe informatiefolder) de deur uitgegaan naar alle contacten in Nederland waar we mee samenwerken. Zo hebben we onder meer alle VluchtelingenWerk, COA, IOM en DT&V locaties een informatiepakket gestuurd voor de toegang tot de ex-asielzoekers doelgroep, en velerlei hulporganisaties, stichtingen, kerken, migrantenorganisaties en steunpunten die toegang hebben tot de illegalen/ongedocumenteerden in Nederland.

3. Bestuur

Dit jaar heeft binnen het bestuur de heer Han Baartmans van VluchtelingenWerk Nederland en de heer Joep van Zijl van Stichting Cordaid deel uitgemaakt van het Bestuur. Dit jaar is gezocht naar bestuurlijke verbreding met vertegenwoordiging van relevante organisaties. Meerdere initiatieven zijn getoond om deze bestuurlijke uitbreiding te realiseren waarbij uitnodigingen zijn gedaan richting een aantal personen en instanties. Begin 2011 zal de uitbreiding van het bestuur geconcretiseerd worden.

4. Personeel

Na het vertrek van interim coördinator Henk Hofste in juni 2009 heeft Joep van Zijl het interim management overgenomen totdat Lenie van Goor als coördinator op 1 maart 2010 is gestart.

Dit jaar kwam er ruimte voor de aanstelling van een programmaverantwoordelijke met de uitwerking van het partnerbeleid in haar pakket. Per 1 juli is Denise Lapoutre hiervoor aangenomen.

Voor Beyond Borders zijn 3 medewerkers aangenomen. Liesbeth Devos en Anne Smidt hebben beide werkervaring met de begeleiding van vluchtelingen. Arash Yaqin is als kwartiermaker binnengehaald; zijn aanstelling had als doel het project bekendheid te geven binnen het Nederlandse veld.

Santje Geuze is in 2008 een half jaar bij Maatwerk bij Terugkeer werkzaam geweest waarna ze via VluchtelingenWerk Internationaal naar Kenia is uitgezonden. Begin 2010 is zij aan de Advanced Master International Development studies (AMIDs) aan de Radboud Universiteit te Nijmegen begonnen en vervulde zij de daarbij behorende traineeship bij Maatwerk bij Terugkeer.

Van Marieke van der Vliet, Janko van der Werf en Eva van Gestel is de aanstelling bij Maatwerk bij Terugkeer in 2010 verlengd.

De teamsamenstelling in 2010 was als volgt:

Lenie van Goor:	Coördinator vanaf 1 maart 2010
Anouska Cekalovic:	Office manager vanaf 15 april 2010
Denise Lapoutre:	Programmaverantwoordelijke vanaf juni 2010

Janko van der Werf:	Programmamedewerker
Eva van Gestel:	Programmamedewerker
Marieke van der Vliet:	Programmamedewerker
Santje Geuze:	Programmamedewerker / trainee AMID, Nijmegen
Anne Schmidt:	Projectmedewerker BB vanaf 1 juli 2010
Liesbeth Devos:	Projectcoördinator BB vanaf 1 juli 2010
Arash Yaqin:	Kwartiermaker BB vanaf 1 juli 2010
Antonio Frank:	Programmamedewerker van 15 juli t/m 30 november (vervanger zwangerschapsverlof / medewerker BB)
Lidwien Gall:	Stagiaire landenstudie augustus-december 2010

FINANCIEEL VERSLAG

Uit: Jaarrekening, opgemaakt door Ernst & Young

Bijlage 2

Bij rapport d.d. 23 mei 2011 Stichting Maatwerk bij Terugkeer, Utrecht

Staat van baten en lasten 2010

	2010	
	€	€
Ontvangen subsidies		889.494
Lonen en salarissen	497.062	
Overige kosten	350.928	
Som der lasten		<u>847.990</u>
Resultaat		<u>41.504</u>
Rentelasten en soortgelijke kosten		1.685
		-
Resultaat		<u><u>39.819</u></u>

Specificatie van de posten op de staat van baten en lasten

	<u>2010</u>
	€
Ontvangen subsidies	
Subsidie project Beyond Borders	113.672
Subsidie Europees Terugkeerfonds	186.317
Subsidie Platform Duurzame Terugkeer	530.126
Subside Cordaid	19.557
Subsidie Divers	39.822
	<u>889.494</u>
Personeelskosten	
<i>Lonen en salarissen</i>	
Salarissen	476.806
Salariskosten buitenland	9.069
Consultancy kosten	11.187
	<u>497.062</u>
Overige kosten	
Overige personeelskosten	65.627
Huisvestingskosten	35.391
Kantoorkosten	48.817
Overige kosten	201.093
	<u>350.928</u>
Overige personeelskosten	
Reiskosten woon/werk	5.926
Reis- en verblijfskosten Nederland	3.309
Reis- en verblijfskosten buitenland	19.419
Opleidingen	17.180
Overige declaraties	19.793
	<u>65.627</u>

	<u>2010</u>
Huisvestingskosten	€
Huur	<u>35.391</u>
Kantoorkosten	
Kantoorbehoeften	14.318
Reprokosten	34.499
	<u>48.817</u>
Overige kosten	
Accountantskosten	4.500
Representatiekosten	5.724
Investeringstrajecten	84.465
Client funds	97.487
Overige algemene kosten	8.917
	<u>201.093</u>
Financiële baten en lasten	
Rentelasten en soortgelijke kosten	
Rente- en bankkosten	<u>1.685</u>